

NOVI GROBOVI

JOHN W. BRUNSKOL

Kakor smo poročali, je naglo preminil za srčno kapjo v nedeljo zvečer John (Jack) W. Brunskol. Star je bil 59 let ter je bil rodoljub iz Jolietta, Ill. Delal je okrog 28 let kot tiskarski strojnik (pressman) v naši tiskarni. Bil je veteran prve svetovne vojne ter se je aktivno udeleževal pri veteranski organizaciji American Legion.

Tukaj zapuška soproga Evelyn, rojena Rhode, dva brata in štiri sestre, ki se vsi nahajajo v Jolietu, Ill.; Mrs. Rose Bonesch, Mrs. Gertrude Schauer, Jacob, Ann, Martin in Henrietta. Pogreb se vrši danes popoldne ob 1:30 uri z vojaškimi častmi v Walter C. Ramel pogrebem zavodu, 10913 Superior Ave., in nato na vojaški oddelku pokopališča Highland Park.

MARGARET CRAWLEY

V Glenville bolnišnici je umrla Margaret Crawley, rojena Hornick, stara 50 let. Stanovala je na 332 Galewood Dr.

Tukaj zapuška soproga Johna, ki se nahaja pri clevelandski policiji, sinova Johna ml. in Charlesa, hčer Margaret, štiri brate in pet sestra ter več sorodnikov. Pogreb se vrši v četrtki jutraj ob 9:15 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Jeronija ob 10. uri in nato na pokopališče Calvary.

DENNIS NADRAH

V Lakeside bolnišnici je umrl Dennis Nadrah, star 6 let, stanujoč na 608 Trebisky Rd., South Euclid, O. Rojen je bil v Clevelandu.

Tukaj zapuška očeta Stanley, mačeho Lillian, brata Kenneth in sestro Sharon, starega očeta in staro mater Mr. in Mrs. Anton in Anna Nadrah v Geneva, O., ter Mr. in Mrs. Victor in Anna Truhan v Willoughby, O. Mati Christine je prej umrla. Pogreb se vrši v petek jutraj ob 9:15 uri iz pogrebnega zavoda Joseph Zele in sinovi, 458 E. 152 St., v cerkev sv. Gregorija v South Euclid ob 10. uri in nato na pokopališče Calvary.

RABINEC POZDRAVLA IMENOVANJE MARSHALLA

NEW YORK, N. Y. — Rabinec Louis I. Newman je imenovanje gen. Marshalla za tajnika narodne obrambe označil za "poslanico upanja za Ameriko in človeštvo." Rabinec je v svoji pridigi tudi rekel:

"Vrnitev gen. Marshalla v javno službo bo vsem Azijcem izpričevalo o iskrenosti ameriške izjave, da je naša akcija na Koreji resnično policijska akcija v okviru Združenih narodov. Vse tudi kaže, da bo gen. Marshall sodeloval s predsednikom Trumanom in državnim tajnikom Achesonom v pravilnem presojanju sil, ki so na delu v Kitajski."

Rabinec je dostavil, da gen. Marshall "verjetno ne pripada vojni kliki v tej deželi, ki je zadnji čas postala tako hrupna."

Za varnost miru je potrebno, da je senator Taft poražen

HOUSTON, Texas, 19. sept.—Posebni svetovalec predsednika Trumana za vnanje zadeve W. Averell Harriman je imel pred konvencijo Ameriške delavske federacije govor, v katerem je rekel, da je za varnost svetovnega miru potrebno, da je senator Taft pri letošnjih volitvah poražen.

Harriman je dejal, da je Taft eden od onih, ki ne razumejo, da je svetovno vodstvo Zedinjenih držav predpogoji, ako se hoče preprečiti nova svetovna vojna, s čemur napeljuje vodo na mlin svetovnega komunizma.

Odločen nastop Amerike potreben za mir sveta

Harriman, ki je bil nekaj časa ameriški ambasador v Moskvi, je uvodoma rekel, da ne želi govoriti kot strankar, potem pa je naravnost in brez ovinkov apeliral za izvolitev takih članov kongresa, ki so pripravljeni podpreti politiko administracije v zunanjih poslih.

Harriman je rekel, da je prepričan, da Stalin ne želi vojne, razen ako bi bil siguren zmage. Potem pa je izrazil prepričanje, da se bo v ozadju železnega zastera pojavil pritisk, kateremu se niti Kremelj ne bo mogel upirati, s čemur se bo oblast Sovjetske zveze nad Vzhodom zmanjšala.

Poraz Tafta potreben, ker ne razume položaja

Harriman je dejal, da ima organizirano delavstvo posebno dolžnost, da gleda na to, da se bo čim več državljanov udeležilo volitev 7. novembra, in da bodo izvoljeni zakonodajci, "ki jasno razumejo grozljivo, ki nam preti izven naših meja."

Taft do danes ni dal nobenega dokaza, da sploh razume položaj, je rekel Harriman, kar je razvidno iz njegovega glasovanja o vseh važnih predlogih, tikajočih se svetovnega položaja.

Harriman je opozoril, da je Taft glasoval za znižanje pomoči evropskim narodom, proti Atlantskem paktu in programu medsebojne obrambe, in proti imenovanju generala Marshalla za tajnika narodne obrambe, s čemur je indirektno podpir program svetovnega komunizma.

OGLAS GA JE ZAPELJAL V ŠPIJONSTVO

NURENBERG, Nemčija—Tukajšnje ameriško distriktno sodišče je obsodilo na deset let zapora nekoga Kurt Kuhna iz Češkoslovaške, ker je špijnil med ameriški četami v Nemčiji. Obtoženec je izjavil, da ga je speljal v špijonažo vabljen oglas v nekem češkem časopisu, kjer je bilo objavljeno "interesantno delo, spojeno s priliko za potovanje."

Lani se je utihotal v zapadni Nemčiji, kjer je vršil špijonsko opravilo, dokler ni bil zasačen.

KAISER-FRAZER ZVISAL CENE AVTOMOBILOM

DETROIT, 19. sept.—Kaiser-Frazer Co. je danes objavila povečanje cen od \$10 do \$120, s posebnostjo, da je bila k temu prisiljena radi podražitve materiala in zvišanja delavskih mezd. Najbrže bodo temu zgledu sledile tudi druge avtomobilske korporacije. (General Electric Co. je zvišala cene za električne hladilnice, pralne stroje, peč in druge proizvode 6 do 13 odstotkov).

Domače vesti

Sorodnike iščejo

Kje se nahaja Franc Toni, p. d. Pestotnikov Francelj, doma iz Vojskega, pošta Vodice, Gorenjsko, Slovenija? Zanji bi rada zvedela njegov nečak in ga. Franciška Vode, Skaručna, p. Vodice, Gorenjsko.

Ivan Markovič bi rad zvedel za svojega strica Romana Slobodriana. Če sam to čita, naj mu piše na naslov Mešičeva ulica št. 11, Zagreb, Jugoslavija, ali ua naj se obrne na John Močuh, 1964 E. 221 St., Euclid 17, O., tel. IV 1-4154.

Seja Farnskega odbora

V petek zvečer ob osmih se vrši redna seja Farnskega odbora SNPJ v Slov. del. domu na Waterloo Rd. Prosi se vse odbornike in društvene zastopnike, da se gotovo udeležijo.

Prevzela gostilno

Dobro poznan Mr. John Hrovat in Mr. Louis J. Izanec, ki sta zadnje tri leta vodila gostilno Pittsburger na Rt. 422, sta prevzela od Jack Škrjanca gostilno Four Points Tavern na 660 E. 152 St., vogal Saranac Rd. V petek in soboto, 29. in 30. septembra bo formalna otvoritev. Ob tej priliki se bo serviralo okusno kokošjo večerjo in ribjo pečenko. Igrala bo izvrstna godba in oddani bodo dobitki. Nova lastnika se prijazno priporočata znancem in prijateljem za obisk.

Dodatno poročilo

Kakor se nam dodatno poročila, zapuška pokojna Angela Rolih strica in teto Mr. in Mrs. Tom Odlazek na Thames Ave. Njena sestra Mrs. Sophie Zlaty je umrla pred dvema leti.

INDIJA ZANIKUJE, DA POSREDUJE ZA MIR

NEW DELHI, Indija, 19. sept.—Indijsko zunanje ministristvo je danes zanikalo vesti, ki so se razširile zadnje dni, da se je Severna Koreja obrnila na Indijo, da bi posredovala v pogajanjih za premirje z Združenimi narodi.

Milwaukee odgovoril s svojim pivom!

WASHINGTON, 19. sept.—Kontroverza glede piva za ameriške fante na Koreji—all naj ga dobe zastonj ali naj zanj plačajo—je danes dobila novo lice, ki je demokratski kongresnik Andrew J. Biemiller iz Wisconsinap apeliral na armado, da sprejme ponudbo dveh milwaukiskih pivovarn, ki sta pripravljene poslati vojakom na Koreji 1,200,000 kant ječmenovca, in sicer brezplačno.

Omenjeni pivovarni sta ponudbo objavili, ko se je ustavila brezplačna delitev med vojaki. Kongresnik je rekel, da bi se darovano pivo moglo rabiti, dokler ne bo kongres sprejel zakona, ki bo armado pooblastil deliti pivo kot del rednega vojaškega provijanta.

27. SEPTEMBRA BO SPOŠNA REGISTRACIJA ZA VOLITVE 7. NOV.

Za one, ki iz enega ali drugega razloga ne morejo "v mesto", da bi se registrirali za volitve 7. novembra, bodo prihodnje sredo, 27. septembra, odprte vse volilne kočve v okraju Cuyahoga.

Poleg tega bo urad volilnega odbora na vogal Superior in E. 9 St. odprt ob večerih od 9. ure danes in v petek, prihodnji teden pa v ponedeljek in sredo. Tekom dneva se pa lahko registrirate za volitve istotam vsak dan do polpete ure popoldne.

Pozdrav iz domovine

Vsem prijateljem in znancem širom Amerike, zlasti pa iz Clevelanda, Chicaga, Detroita, Milwaukee, Waukegana, La Salle, Springfielda, Grand Havena, Barbertona, Pittsburga, Johnstowna, New Yorka, Luzerne, Forest Citya in od drugod naznanjam, da smo vsi trije srečno prispeli v domovino.

Iz Jugoslavije vam vsem pošiljamo iskrene prijateljske in bratske pozdrave z veliko srčno željo, da bi se čim kmalu spet videli!

Vsem, ki so mi naročili posebne pozdrave za svoje sorodnike, sporočam, da bom to osebnostno storil ob prilikih mojih službenih potovanj po Sloveniji v doglednem času in bom vsakemu posebej o tem tudi poročal.

Tu sem že govoril z nekaterimi Amerikankami, ki so prispеле na obisk malo pred nami. Vesele so in zadovoljne in obljubil sem jim, da pojedemo skupaj na proslavo obletnice partizanske Cankarjeve brigade, ki bo koncem tega meseca nekje blizu Novega mesta.

Za zdaj samo toliko, ko pa se bom opomogel od potovanja, pa se bom v vaših listih bolj na dolgo oglašil.

Tome Seliškar,
Medvodova 1, Ljubljana.
Ljubljana, 11. septembra, 1950.

STAVKA PRI DIAMOND ALKALI SE VEDNO V TEKU

PAINESVILLE, Ohio—Stavka pri Diamond Alkali Co., ki zalaga s plinom kakih 20,000 prebivalcev v okrajih Lake in Ashtabula, kjer živi tudi mnogo naših ljudi, je še vedno v teku. Picketiranje stavkujočih delavcev je vzlic sodne prepovedi, da ne smejo ovirati železničarskih delavcev pri vršenju njihovih služb, tako uspešno, da je produkcija plina zelo okrnjena in postaja položaj vedno slabši.

Delavci zahtevajo \$100 mesečne penzije, ko dosežejo starost 60 let in to izven socialne zavarovalnine in zvišanje plače za 15 centov na uro, družba pa jim ponuja penzijo \$110 na mesec, vključivo socialno zavarovanje, in to, ko dosežejo 65. leto starosti.

Železniška proga, katero stavkujoči delavci picketirajo, se razteza od Fairporta do Perry, Ohio, in služi nekaterim velikim industrijam v okolici.

DRUZINA USLA SMRTI

LAS VEGAS, N. M. — Družina William J. Hagdena se je večeraj štela za eno najbolj srečnih, ko se je brez vsakih poškodb rešila iz reke Gallinas, kamor je padla z svojim avtom vred preko 94 čevljev visoke pešice.

Velika trojica se zedinila glede obrambe Nemčije

NEW YORK, 19. sept.—Predstavnik Zedinjenih držav, Velike Britanije in Francije so se danes zedinili v tem, da se bo napad na zapadno Nemčijo, ne glede od katere strani bi tak napad prišel, smatralo za napad nase.

To naznanilo je bilo podano po zaključku tridnevne konference zunanjih ministrov "velike trojice," kateri prisostvujejo ameriški državni tajnik Acheson, britski zunanji minister Bevin in francoski zunanji minister Schuman.

Tehnično vojno stanje z Nemčijo se ukine

To pomeni, da se je sporazum za združen nastop proti agresiji, ki je bil že poprej vtelesen v Atlantskem paktu in sporazumu, narejenem v Rio de Janeiru, razširil na vso Nemčijo z izjemo tistega dela, ki se nahaja pod rusko kontrolo.

Uradni komunisti dalje pravi, da se bo v svrhu ojačenja "mirnih in prijateljskih odnosov" z zapadno Nemčijo tehnično vojno stanje z Nemčijo končalo čim prej mogoče.

Konferenca je opustila idejo za ustvaritev nemške armade, pač pa je pooblastila organiziranje mobilne policijske sile v zapadni Nemčiji na državni bazi, ki pa bi bila podrejena kontroli s strani centralne nemške vlade.

Zapadna Nemčija bo dobila zunanje ministrstvo

Dalje je konferenca treh sil poverila zapadno nemško vlado, da ustvari svoje zunanje ministristvo, kar je bilo Nemcem do sedaj prepovedano, ter objublila "povečati in ojačati" svoje lastne sile v Nemčiji v svrhu nemške notranje in zunanje varnosti.

Na konferenci so bili sprejeti tudi nekateri drugi sklepi, s katerimi bo kontrola nemškega gospodarstva v večji meri prešla v oblast zapadno-nemške vlade.

MLAD OČE PRIZNAL UMOR SEMTESEČNE HČERKE

PATERSON N. J., 18. sept.—Fred Goodell, star 22 let, je prošli teden javil policiji, da je nekdaj ukradel njegovo šestmesečno hčerko, katero je pustil v vozičku pred hišo, ko se je nahajal na obisku pri svojih starših.

Po daljšem izpraševanju pa je Goodell večeraj policiji priznal, da je dete umoril in zakopal pod kamenje na hribu blizu svojega doma. Rekel je, da ga je dete razjezilo, ker ni hotel prenehati z jokanjem, narkar ga je udaril po glavi.

Policija ga je začela sumiti, ker se ni hotel podvreči izpraševanju na "lie detectorju". Njegova žena, stara 18 let, je rekla, da bo stala ob strani svojega moža.

MATI VRENILA SINA V ZAPOR

DOYLESTOWN, Pa., 18. septembra.—Robert Mitchell, star 20 let je pobegnil iz jetnišnice in prišel k svoji materi Mrs. Anna McLaughlin. Danes pa se je mladenič zopet nahajal v celični jetnišnici, kamor ga je spremla mati, ki je sina prepričala, da bo najbolje, ako se preda.

Amerikanci prekoračili reko 8 milj od Seoula

Pričakuje se, da bodo ameriške čete v mestu pred koncem dneva

TOKIO, sredo, 20. septembra—Danes je na tisoče marinov z amfibijskimi vozili prekoračilo reko Han osem milj od Seoula in optimistični marinski častniki so napovedovali, da bodo v mestu samem še pred koncem dneva.

Takoj za njimi se nahajajo tanki in artilerija.

Medtem ko se je ta kavelj klešč zarival globlje v sovražnikov teritorij od zapadne korejske obale, pa so napadajoče sile Združenih narodov dale nove zobe tudi drugemu kavelju na južnovzhodni korejski fronti.

Dve stotnji prodirata proti mestu Pohang

Pod zaščito ognja s krova bojne ladje "Missouri" sta se izkrcali na vzhodni korejski obali dve stotnji, da se sondirata teren za prodiranje proti mestu Pohang.

Vmes pa so sile Združenih narodov na fronti, ki se širi liki obroč nad mestom Pusan, prekoračile reko Naktong na četrtem kraju in zavzele mesto Kasan 12 milj severno od Taegu.

Severni Korejci na umiku z južne fronte?

Opazovalna letala javljajo, da so opazili kolone Severnih Korejcev, ki so začele umik z južne strani proti severu.

Iz tega bi se moglo sklepati, da Severni Korejci računajo na možnost, da bodo sile Združenih narodov presekale polotok na dvoje, in da se v tem smeslu pripravljajo na umik, predno bi se znašli odrezani od zaledja.

ZADNJE VESTI

WASHINGTON, 10. sept.—John L. Lewis je danes zagrozil, da v Ohiju utegne izbruhniti stavka premogarjev, ako bi podjetniki dovolili senatorju Taftu obiskati rudnike tekom njegove kampanje za ponovno izvolitev.

LONDON, 19. sept.—Polkusk bivšega premierja Churchill, da bi strmoglavil delavsko vlado, se je nocoj izjavil, ko je parlament s šestimi glasovi večine odbil njegov predlog za nezaupnico, ker je del. vlada odredila podržavljenje industrije jekla.

WASHINGTON, 19. sept.—Senatni odsek za vojaško osebje je danes po osebnem obisku generala Marshalla z devetimi glasovi proti dvema odobril njegovo imenovanje za tajnika narodne obrambe.

NEW YORK, 19. sept.—Zbornica Združenih narodov je danes otvorila svoje peto zasedanje, na katerem je bil poražen predlog Indije, ki ga je podprla Sovjetska zveza, da se na mesto zastopnika nacionalistične kitajske vlade sprejme zastopstvo komunistične Kitajske.

PEARL HARBOR, 19. sept.—Nekaj minut po svojem dvigu je padel v morje in eksplodiral transportni aeroplan, pri čemur je izgubilo življenje 26 oseb.

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnost!"

Iz življenja naših ljudi po Ameriki

Brooklyn, N. Y. — Dne 16. avgusta je umrl po dolgi bolezni Alois Cesark, bivajoč v Ridgewoodu.

Chisholm, Minn. — Tu je preminul zelo poznani in priljubljeni rojak John Sterle, doma pri Ložu-Starem trgu, vas Kozaršče, p. d. Primožev. Umrl je v bolnišnici. Bolan je bil dve leti.

James City, Pa. — Tukaj je naglo umrl vsled kapi John Mramor, doma iz Cerknice, Nortranjsko, član SNPJ in KSKJ. V Clevelandu zapuška dve hčeri, sina in sestro, drugo sestro v Barbertonu, O., enega brata v Ashtabuli, drugega v Painesvillu, O., v starem kraju pa dva brata in sestro. Žena mu je umrla pred par leti. Prišli so otroci in mu priradili dostojen pogreb.

Duluth, Minn. — Ko je šel Primož Guchman iz bolnišnice St. Mary, kjer si je zdravil zlomljeno levo roko, da se vrne domov v Virginijo, je poleg postaja tako nesrečno stopil iz taksija, da se je spotaknil in padel in si zlomil levo nogo pod kolonom. Zdad se zopet zdravi v omenjeni bolnišnici. — V isti bolnišnici se zdravi Anton Mileta iz New Dulutha (Garyja).

Imperial, Pa. — Po dolgi bolezni je 13. avgusta umrl Frank Vidrich, star 59 let, doma iz Žihovega sela pri Novem mestu, v Ameriki od 1912, ves čas v Imperialu, član SNPJ, ABZ in družabnega kluba v Cliff Mini. Tukaj zapuška žena, štiri sinove, dve sinah, vnuka in več sorodnikov, v starem kraju pa dva brata in sestro.

Waukegan, Ill.: V ponedeljek, 23. septembra se bo začela večerna šola za odrasle na Waukegan Township višji šoli ob 7. uri zvečer. Tečaj bo trajal do 18. jan. 1951, to je 15 tednov, od 7. do 9. ure zvečer. Za vsak predmet se mora vpisati ne manj kot 15 oseb, drugače tistega predmeta ne bodo poučevali.

Letos bodo imeli tudi pouk v angleščini za one, ki so ravno prišli iz starega kraja in bi se radi naučili angleščine. Ta predmet bodo učili štirikrat na teden, zato si vsak lahko izbere tisti večer za šolo, ki bo zanj najbolj pripraven. Ob ponedeljkah bodo poučevali ta predmet v sobi 242, — začetek 25. septembra; ob sredo v sobi 214, začetek 27. septembra. — Dalje bo ob sredo ta pouk tudi v sobi 236. Ob četrtkih bo pouk v sobi 242, začetek 28. septembra. Pouk za celih 15 tednov stane samo \$6.

112 LET STARI ARGENTINEC UMRL

TACARALO, Argentina. — V tej mali vasi v severozapadni Argentini je umrl Mariano Sueldo, ki je bil star 112 let.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
 By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
 For One Year—(Za eno leto) \$8.50
 For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
 For One Year—(Za eno leto) \$10.00
 For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

LAUSCHE IN TAFT

Governer Lausche je čvrsto oplazil po senatorju Taftu, na katerega so bile naslovljene jedke besede z ozirom na njegovo opozicijo proti imenovanju gen. Marshalla za tajnika narodne obrambe. Ni ga sicer v svoji izjavi direktno imenoval, ampak tega niti treba ni bilo. Taft je vodilni republikanec v senatu, in smatral je za potrebno že naprej razglasiti, da bo volil proti predlogu, ki ga je moral kongres osvojiti, predno je Marshallovo ime moglo biti uradno predloženo senatu v odobritev. Taft je s tem pokazal, kakor je Lausche tako točno poudaril, da bi nasprotoval vsakomur, kogarkoli bi predsednik Truman imenoval, ker mu slepa strankarska strast ne dopušča drugače.

Lauschetova akcija se more seveda tolmačiti samo na en način. Namreč, da se je dvom, ki ga je navdajal pred par meseci, ko je bil na konferenci ameriških governorjev v White Sulphur Springu v West Virginiji, ali bo volil v novembru za Tafta ali njegovega demokratskega protikandidata Joe Ferguson, razpršil. In to povsem upravičeno.

Taftu se ne more uporekati, da ni sposoben. Celozanikati se ne da, da se včasih kaj novega nauči—na primer, da vladna pomoč za gradnjo stanovanjskih hiš ni tak samobogvar, da bi grozila spremeniti Ameriko v socialistično državo. To pa je tudi vse.

Vsa Taftova mnogo oglašana briljantnost je briljantnost avtomata, dobro namazanega stroja, ki peščno deluje, ampak samo v mejah sposobnosti, ki so lastne stroju. Ko se je torej oglašil s kritiko proti generalu Marshallu, brezuspešno sicer, ni pokazal drugega kot svojo resnično naravo—naravo političnega mehanika ali mehničnega političarja. O kakem državništvu ni bilo tu ne duha ne sluha.

Kar je storil Lausche, je bilo samo pametno in pravično. S tem si je tudi ugledil pot v vrstah oficijelnih krogih demokratske stranke, ki ga radi njegove znane samostojnosti niso nikoli ljubili, kar pa je navzlic temu njegova največja vrlina, kajti pri ljudeh, ki rabijo razum, je mož več kot pa stranka.

Odpadel je tudi zadnji razlog za voditelje delavskih unij, ki so bili hladni do Lauscheta iz istih razlogov, kakor oficijelni demokrati voditelji, da bi iz samega užaljenega samoljublja podprli njegova republikanskega protikandidata za govnerski urad, ki je upal kovati kapital iz Lauschetove samostojnosti in naravne odpornosti proti političnemu hlapčevstvu v vsaki obliki.

NEMŠKA MENTALITETA

Ali so se Nemci kot narod po dveh vojnah, ena hujša od druge, in ki so iz obeh izšli strahovito poraženi, kaj naučili? Mar se je temeljna mentaliteta Nemcev spremenila? Mar imajo kak občutek krivde za ogromna zla, ki sta jih prinesli svetu dve svetovni vojni, o katerih ne more biti dvoma, da moralna odgovornost zanji pade v večji meri na rame Nemcev kot na katero koli drugo ljudstvo?

Zdi se, da je nemška mentaliteta danes ista kot je bila, predno so marširali, bodisi pod kajzerjem ali Hitlerjem, da zavojujejo in podjarmijo svet. Le bolj lokavi so postali po dveh pekočih porazih, ampak bistveno se niso niti najmanj spremenili. Tak vtis dobivajo vsi opazovalci, ki imajo priliko opazovati Nemce, odkar se je sezul tretji rajh. Spencer Irwin, pomožni urednik "Cleveland Plain Dealerja," na primer poroča iz Hamburga med ostalim sledeče:

"Eden najbolj čudnih pojavov v zapadnih zonah in najbolj prepričevalnih znamenj, kako mislijo in čutijo Nemci, je novo stališče onih tisočerih beguncev iz sovjetske zone, ki so se vsipali preko meje v kaotičnih mesecih takoj po vojni. Kakor so mi povedali ljudje od angleških okupacijskih oblast, se želijo ti ljudje skoro brez izjeme vrniti v vzhodno zono. Ne morda vsled tega, ker ljubijo komunizem, bodisi ruski ali nemški, katerega se boje kot vsi Nemci, ampak vsled tega, ker se boje vojne bolj kot kaj drugega in želijo biti na varnem, medtem ko se linija možne borbe pomika dalje proti zapadu.

"Med temi ljudmi ni nikake želje, da bi se borili. O-

TO IN ONO

Piše J. Steblaj

Skupni koncert

V nedeljo, 24. septembra prireditelj pevski zbori Adria, Planina, Slovan, Triglav in zbor sv. Pavla skupni koncert v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

Nastopilo bo skupno okrog 150 pevcev in pevki pod vodstvom Mr. Frank Vautarja. Vse kakor bo to posebnost, ki jo ne smete zamuditi. Imeli boste priliko slišati najboljše talente v solospelih, duetih in kvartetih, kakor tudi 150 glasov skupno. Pričetek ob 4. uri popoldne.

Odpeljali smo se

Zadnjič smo spremili Mrs. Josephine Birtich iz Waterloo Rd. na postajo. Podala se je na obisk v Evropo, oziroma v Jugoslavijo.

"No vse je šlo prav. Mr. in Mrs. Louis Levstek sta vozila naprej, Mrs. Joseph Plevnik in hčerka Mrs. Pauline Burja za njima. Potem Mrs. Birtich, njena hčerka Dorothy in Mrs. Praprotnik in sosed Mrs. Birtich, a zadnja moja žena in jaz.

Srečno smo prišli na postajo, se lepo poslovili, malo pojokali, kot se spodobi in čakali, da dosepe vlak. Ko je došel z zamudo, zgrabiva s sosedom vsak kovček 150 funtov težak. Mrs. Praprotnik in Dorothy vsaka nekaj, in nesemo. Ko pridemo na vlak, je bil natlačeno poln. Gremo iz vagona v vagon in naprej in nazaj in iščemo sedež za Mrs. Birtich. Naenkrat zapazimo, da se vlak premika. Sledilo je tekanje in klici, a vse zaman. Vlak jo je kar mahal proti New Yorku. Končno dobimo sprevoznika in mu razložimo nezgodo. Ta nas je potolažil, da lahko izstopimo na postaji v East Clevelandu in da nam ne bo računal za vožnjo. Vprašali smo ga, kdo bo plačal za nazaj. Rekel je, da je to naša stvar. In tako je bilo.

Najeli smo taksi. Voznik se nam je smejal, a plačala sva kot kavalirja midva. Seveda, so naši že mislili, da smo jo tudi mi porisali v Evropo.

Težko je res, če človek zamudi vlak, a prav nerodno je tudi, če vlak odpelje ljudi, ki so lenosilec prtjljage.

To bo grozdja

Oni dan sem govoril z Mr. Anton Mihelicem. Kakor znano, vodi njegov sin Anthony trgovino z grocerijo in mesom na Babbitt Rd., a sam pa ima veliko farmo in gostilno v Geneva, Ohio. Dejal je, da bo letos grozdja kot že dolgo ne. Trte se kar šibijo pod sladkim grozldjem. Zasačenega ima 30 akrov, a prihodnje leto bo obsadil nadaljnjih 35 akrov.

To bo vina, Tony, kaj??!

Res je tako

Da je letina za grozdje res dobra, naj gre in pogleda, kaj ga imajo pri Samsovih na Kewanee Ave. Vse doli visi. In koliko! Jaz sem svetoval Mr. in Mrs. Samsa, da bi bilo prav, da bi napravili "vinsko trgatavo." Pa sta dejala, da je treba ob takih prilikah "tatavo" metat v "špekambro," pa nimata srce za to in ga bosta raje "stisnila" in ga lepo "dihala" na zdravje.

Mrs. Samsa, ljubiteljica cvetic, vedno študira, kje bi dobila cvetlice, ki jih nima vsak. Sedaj bo vsadila alva, to je roža, ki cvete vsakih 100 let. Rekla je,

novih plicijskih silah in novih armadah govoriyo le kancelar Adenauer in predstavniki zapadnih sil. Nemeč bo zopet pripravljen dati puško na ramo in marširati za oblast nad svetom tedaj, kadar bo zopet sposoben dati izraza svojemu nacionalnemu čustvu, to se pravi, kadar bo v stanju nadaljevati z vojno, v katero še vedno veruje, in o kateri je prepričan, da je izgubil v nji le prvi dve bitki. Dokler ne napoči tisti trenotek, pa bi rad nemoten ždel v svojem kotu in gledal, kako bodo njegovo sovražniki drugega pokončavali."

da ji bo le to težko, ker bo morala toliko časa čakati, da bo videla cvet stoletne rože.

O, bo! Kdor čaka—pričaka.

Paglavci

V A. D. so oni dan Grilčka pucali in sicer v koloni "Tri na dan." To so paglavci ali ne, Šabček? Kaj se če, saj otrokom ni zamerit.

Volkodlaki

V nedeljo, 1. oktobra ponovijo igralci dramskega zbor "Anton Verovšek" v AJC (društvenem domu) na Recher Ave. partizansko dramo "Volkodlaki."

Nastopijo najboljši Verovškovi igralci in sicer: Joseph Goddec, Eva Coff, Mary Božič, Andy Božič, Frances Godnjavec, Frank Kokal, Vinko Coff, Frank Završnik in drugi.

Prireditvev bo v korist Gosposinjkega odseka AJC.

Vojna

Če bi bila sloga med narodi, bi ne bilo vojne. Če bi ne bilo vojne, bi ne bilo junakov in žrtv. Kako bi pa potem spravili odvisno število ljudi s silo iz tega sveta?

300 pevcev ima

To je pa Mrs. Krampel, 19614 Kewanee Ave., ima jih do 300 ptičkov, ki so vsi pevci prvega reda. Mrs. Krampel se peča s ptičjo rejo že nekaj let in je že dosegla lepe uspehe. Skoro vsako leto po dvakrat pelje najboljšiše kanarčke na razstavo tu v Cleveland, Detroit in drugam. Da ima res odlične pevce najboljših vrst, kaže to, da je že dobila, oziroma njeni ptički, do 50 priznanj in med temi večkrat prve nagrade. Prihodnja razstava ptičkov bo 27. oktobra v Sachsenheim dvorani, 7001 Denison Ave.

Mnogo sreče tudi to pot, Mrs. Krampel!

Hrana za možgane

Zid in Irec sta šla v restavracijo in si naročila kosilo. Irec je imel telečjo pečenko, za katero je plačal 35 centov, a žid ribjo pečenko za 25 centov. (To je moralo biti po cenah sedeč v času, ko je bil Mr. Hoover predsednik). Jesta. Zid odreže ribi glavo, jo zavije v papir in spravi v žep. Irec ga opazuje, molči nekaj časa, pa ga vpraša, zakaj je spravlil ribjo glavo v žep. "Veš, to je tako, ribja glava je imenitna hrana za možgane. Nesel jo bom domov in pojedel," reče Zid. "Saj, saj," si misli Irec, "zato so židje tako prebrisani." Pa ga pobara, če bi mu jo prodal.

Napravita kupčijo in Irec mu plača 50 centov za glavo in jo prične jesti. Je nekaj časa, pa pravi Zidu: "Ja, kako pa to? Ti si dal za celo ribo 25 centov, a jaz tebi 50 centov samo za glavo?"

"Aha!" vzklikne Zid, "že funkcioniira, že deluje v glavi!"

KULTURNE DROBTINE

USPEHI TRBOVELJSKE FOLKLORNE SKUPINE

Uspešna delavnost trboveljske folklorne skupine Zveze VVI se je začela razvijati šele leta 1948, ko je prevzela kulturno-prosvetno vodstvo invalidskega okrajnega odbora tov. Fani Gonelli. Tedaj se je skupina reorganizirala, hkrati pa so k njej na novo pristopili 4 člani, vojne sirote, tako da se je število članstva povečalo na 16. Največja težava med drugimi nevesečnostmi pa je bilo vpra-

šanje prostora za učenje vlog, kar pa je Fani Gonelli kmalu ugodno rešila: za študijske ure programa je odstopila svoje stanovanje. Tako so se člani folklorne skupine lahko dnevno in redno sestajali in se pripravljali za nastop. Nujno je še predvsem vprašanje garderobe, ki predstavlja resno oviro na daljnem napreduku.

Vrh teh težav in po temeljti-ih šest-mesečnih pripravah, je skupina prvič nastopila v Trbovljah novembra meseca 1948. Program je bil razveseljiv in so ga gledalci toplo pozdravili. Obsegal je igre, recitacije in enodejanko. Ta viden uspeh je članom folklorne skupine sprožil nov, še večji in uspešnejši pollet. Tako so priredili pet predstav v Trbovljah, štiri v Zagrebu, tri v Radeču, dve v Hrastniku in po eno v Dolu pri Hrastniku, Mariboru in Ljubljana-Polje. Razen tega so izvedli več prireditev v počastitev tedna matere in otroka. Pogosto pa so tudi nastopili s svojim programom na proslavah, ko so bili proglašeni udarniki iz invalidskih gospodarskih podjetij.

Pomembnost njihove marljive delavnosti na področju kulture in prosvete se kaže najbolj vidno z vsakim nastopom, saj se kvaliteta programa neprestano boljša. S kakšno nezadržano prizadevostjo hočejo mladim umetnikom — otroci padlih borcev in otroci, ki so jim roditelji invalidi — nastopiti s čim večjim številom kvalitetno dobrih prireditev, najbolje povz njihov plan dela. Tako predvidevajo, da bodo do konca leta dali že deset prireditev v Trbovljah in prav tako nekaj v okolici trboveljskega okraja. Razen tega hočejo člani trboveljske folklorne skupine gostovati s svojim programom tudi v Koprnu in Portorožu.

STOLETNICA BALZACOVE SMRTI

18. avgusta je poteklo sto let, odkar je umrl eden največjih svetovnih pisateljev, romanopisec Honoré Balzac, čigar nekatera imamo tudi mi prevedena ("Teta Liza", "Stric Pons" in tako dalje). Rodile se je 20. maja 1799. V mestu Thur na Lohari, ko je Francija jadrala v napoleonsko avanturo — umrl pa je leta 1850, ko je vstajal nov družbeni razred, delavski razred.

Tako je njegovo življenje teklo ob dveh revolucijah, od revolucije l. 1789 do revolucije l. 1848. In tako je bil Balzac pisatelj moderne francoske družbe, ki jo je slikal tako verno, odkrito in objektivno, da so njegova dela naravnost ogledalo dobe, v kateri je živel, pisana pa s tako umetniško močjo, da bo živila, dokler bo živel človeštvo in njegova kultura. Postavil je resnico za najvišji umetniški ideal in s tem zasnoval v književnosti novo smer, realizem, kritični realizem.

Engels je o njem dejal, da je napisal "popolno zgodovino francoske družbe (od leta 1816 do 1848), iz katere sem se jaz — celo v pogledu ekonomskih potankosti (kakor je razdelitev realne in osebne imovine po revoluciji) — naučil več kakor od vseh profesionalnih zgodovinarjev, ekonomistov in statistikov te dobe skupaj. . ." Bil je sicer legitimist in vse njegove simpatije so bile na strani propadajočega razreda — toda kot velikemu umetniku mu njegovo umetniško poštenje ni dovolilo, da bi slikal ljudi drugačne kot so bili, zato bica prav tiste aristokrate, s katerimi najbolj simpatizira, povečuje pa svoje politične nasprotnike, republikance, ker sluti propast svojega razreda, a je noče prikriti, zavedajoč se svojega umetniškega poslanstva.

Njegovo delo je ogromno, njegov vpv na sodobnike in poznejše pisatelje velik, njegova

umetnost pa tako globoka in poštena, da je postal vzor tudi najprej pisateljem sveta.

FILMSKE NOVOSTI

Slovensko filmsko podjetje "Triglav-film" bo letos izdelalo naslednje dokumentarne filme: o bogastvu naših gozdov, o problematiki in socializaciji vasi, o naših planinah, o glasbenem življenju v Sloveniji ter dokumentarni film o Otonu Župančiču, ki je deloma že posnet.

Izdelovanje ozkih filmov bo v celoti prenešeno v Zagreb, kjer je več let deluje za vso državo posebno podnebje, to je poučni film v državnem merilu.

Vse te spremembe kakor manjši plan dokumentarnih filmov in opustitev ozkega filma bodo omogočile, da se bo podjetje v veliko večji meri lahko posvetilo produkciji dolgih in kratkih umetniških filmov. Težiče bo torej na umetniškem filmu, ki bo zajemal vsebino iz skoraj neizčrpne zakladnice naše najbolj herojske dobe, dobe narodno-osvobodilne borbe. Segal pa bo film tudi po naših klasikih: Prešernu, Levstiku, Tavčarju, Finžgarju itd. Dela mož-herojev, ki so ustvarjali slovensko zgodovino na premožnih popriščih političnega, znanstvenega, umetniškega in narodnostnega življenja, nudijo bogato snov, ki čaka oblikovalce, da jo prelijejo v filmsko govorico.

NOVE KNJIGE

V založbi mladinske knjige je izšel nov zvezek Pionirske knjižnice in to: Hans Christian Andersen; Pravljičja, ki jih je prevedel in uredil Rudolph Kresal. Knjigo, ki obsega 431 strani, je ilustriral in opremil Evgen Savjovic.

Zdravilna zelišča in gozdni sadeži, je naslov brošure, ki jo je založilo podjetje "Gosad". Kot priročnik za nabiranje zdravih zelišč in gozdnih sadežev so ga zelo uspešno, lahko bi rekel vsestransko zadovoljivo sestavili Tomažič-Logar-Velušček, v katerem na poljuden način razlagajo o vsem, kar je nujno vedeti vsakomur, ki bo nabiral zdravilna zelišča in gozdne sadeže zase ali pa za prodajo. Tako bo iz te brošure lahko vsakdo dobil spoznal zdravilna

zelišča in gozdne sadeže, hkrati pa se tudi seznanil z načini, kako jih je treba nabirati, sušiti in shraniti. Ta knjižica bo vsakakor veliko pripomogla obzornosti, da bodo eni kot drugi dosegli na tej poti čim večji uspeh.

Na Jesenicah bodo ustanovili tehnični muzej

Na pobudo predsednika pripravljalnega odbora za ustanovitev republiškega tehničnega muzeja v Ljubljani, univerzitetnega profesorja tov. ing. Cirila Rekarja, se je pred dnevi na Jesenicah sestal posebni odbor, ki bo pripravil vse potrebno za ustanovitev tehničnega muzeja tudi na Jesenicah. V tem odboru so starejši javni delavci, ki že dolga leta proučujejo kroniko gorenjskega železarstva, posebno pa nastanek in razvoj jeseniške železarske industrije iz davnih časov pa do sedanjih dni.

Odbor bo zbiral dokaze stare gorenjske rudarske in fužinarske delavnosti, zavarovati pa bo moral stara zgodovinska poslopja: plavžev, fužin, kovačij in rudnikov, zbiral bo stara orodja in nekdanje tehnične naprave, obnoviti razpadajoča poslopja in spomenike naše davne preteklosti.

Prav tako bo odbor zbiral tudi podobne in podatke o zgodovinskih osebnostih, ki so ustvarjale temelje gorenjskemu rudarstvu pri Savskih jamah, na Begunjsčini, Zelenici in na Rudnem polju ter železarstvu v Boh. Bistrici, Stari Fužini, Radovni, Mojstrani, Belci, Stari Savi, Javorniku in v Mostah pri Zirovnici, iz katerega se je v teku dolgih desetletij razvila jeseniška železarska industrija.

Za tehnični muzej je določena Ruardova graščina na Stari Savi, ki bo v doglednem času preporno preurejena.

SOLA ZA STARŠE

BRIDGEPORT, Conn. — Šolski odbor v tem mestu je sklenil, da bo mesto spolnega pouka za starše, kako jim je vzgajati mladino glede vprašanj, tikačajih se spola. Tak tečaj, ki je menda prvi te vrste v Zedinjenih državah, bo trajal od 18. oktobra do 19. marca.

Zdravniška oskrba za potrebne

Letna kampanja za prispevke v tako zvani Community Chest se prične v Clevelandu 16. oktobra in traja do 26. oktobra. V splošnem je ljudstvo dobro seznanjeno s to organizacijo in njenim delom za olajšanje bede potrebnim in za pomoč v slučaju nujnosti.

Community Chest podpira 18 bolnišnic in 27 zdravstvenih agencij širom mesta Cleveland. S pomočjo prispevkov iz tega sklada se nudi pohabljenem priliko do zdravljenja in rehabilitacije. Ravno tako gre del prispevkov, ki jih Community

Chest zbere tekom kampanje, za pomoč gluhonemim in slepim. Lansko leto je Community Chest plačal za 18 oseb za težke očesne operacije, in pomagalo se je slepim do zaslužka.

Za obširen program, ki ga Community Chest obsega, je treba ogromnih denarnih sredstev. Da bo mogoče nadaljevati s tem širokogrudnim delom v bodoče, odvsi od prispevkov, ki jih bo prihodnja kampanja prinesla. Pričakuje se, da bo sleherni, ki ima reden zaslužek, pomagal po svoji moči.

Ob 100-letnici Honoreja de Balzaca

Dne 18. avgusta 1850 je umrl velik francoski pisatelj Honore de Balzac, eden največjih gigantov realizma na svetu, eden največjih poznavalcev družbe tedejnega časa, človek neupogljive volje in neuničljive energije, ki nam je v svojih delih zapustil do podbronečnosti točno sliko družbe, sliko, ki je bila celo klasičnim marksizma boljša in temeljitejša, kot kopica znanstvenih razprav.

Bila je to doba vsestranske rasti in krepitve francoske buržoazije, doba Restavracije, ki sta ji utrli pot revolucija in Napoleonova zavojevanja.

Balzac sam se je pravzaprav prišteval med plemstvo, se ogtrel za monarhijo, bil po političnem prepričanju legitimist in monarhist—toda v vsem svojem življenju je doživel tragično usodo siromašnega intelektualca. Književnost je postala blago, književniki le uboga delovna sila mogočnin podjetnikov. Balzac si je svoje dni prizadeval, da bi bil podjetnik, pa je propadel in moral si je samo s pisateljevanjem služiti kruh.

Toda Balzac ni bil človek, ki bi mu njegovo politično prepričanje bilo pajčolan pred očmi, njegovi monarhistični pogledi nikakor niso zaprli poti točenemu lahko rečemo celo znanstvenemu raziskovanju družbe,

POIZVEJTE sedaj o novem Singer šivalnem stroju, ki ga dostavimo v Jugoslavijo poštne prosto. SINGER SEWING MACHINE CO. 219 W. Federal St. Youngstown, O.

BONNIELYNN DONUTS "NAJBOLJŠI, KI STE JIH KDAJ POKUSILI" 514 East 185th Street, nasproti ti Euclid kegljišča. Imamo popolno zalogo vsakovrstnih krofov in drugega peciva. Lastnija in obratujeta "Vic" in "Tony" Stoneman (preje lastnika Stoneman's Sohio Servicenter, Lakeshore in Marcella)

v "Človeško komedijo" je Balzac pisal: "Če pazljivo proučimo sliko družbe, ki je takorekoč posneta iz samega življenja z vsem tistim, kar je v njej dobrega in zlega, moremo iz nje potegniti tale nauk: če je misel ali strast, ki vsebuje v sebi misel in čustvo, družbena sestavina, tedaj je ona prav tako rušilni element. Potemtakem je družbeno življenje podobno človeškemu. Samo vera lahko pripravljiva, kroti in vodi človeško misel, ki je vir dobrega in zlega. Krščanstvo je edino možna vera."

To je pač Balzac, filozof idealist in reakcionar, ki se je zgrozil nad "vsoto zlega," ki ga je človeštvo prinesel razbrzdani kapitalizem, in je hotel krotiti to "vsoto zla" z elementi stare preživele družbe, z meništvom, katolicizmom in kraljevsko oblastjo.

Toda to je samo ena stran njegovega dela—ali bolje rečeno prav neznatna in pravzaprav dokaj nevažna stran. Te misli v samih romanah skoraj ni zaslediti. Tu so nanizana samo dejstva, tu živi svoje stvarno življenje družba, takšna kakor je bila, brez olepšav, globoko razumljena in dojeta.

Balzacovo ustvarjanje je torej v ostrem nasprotju z njegovim prepričanjem, kakor ugotavlja in razlaga tudi Engels v pismu Margareti Harknes.

Takole piše Engels: "Res, Balzac je politično bil legitimist. Njegovo veliko delo—to je nepretrgana elegija na neprestano razpadanje višje družbe; njegove simpatije so na strani razreda, ki je obsojen na smrt. Toda kljub temu njegova satira nikoli ni ostrejša, njegova ironija nikoli jedkejša, moške in ženske, s katerimi globoko simpatizira. Edini ljudje, o katerih govori z neprikritim navdušenjem—to so njegovi najslavnejši protivniki—republikanski junaki iz Cloitre-Saint-Merry, ljudje, ki so bili v tej dobi (1830 do 1836) zares predstavniki ljudskih množic. Dejstvo, da je bil Balzac primoran iti proti lastnim razrednim simpatijam in političnim predsodkom, dejstvo, da je videl nujnost propada njemu tako dragih aristokratov in da jih je opisoval kot ljudi, ki ne zaslužijo boljše usode, in dejstvo, da je prave ljudi bodočnosti videl tam, kjer so se tedaj mogli najti—to, mislim, je ena največjih zmag realizma, ena največjih odlik starega Balzaca. To so razumeli tudi poznejši realisti."

Tudi danes noben književnik, ki hoče biti realist, ki hoče pravilno, verno, iskreno in resnično upodobljati sodobno življenje, ne more mimo Balzaca. Pri Balzacu so se učili Tolstoj in Gorki. Balzac je v nekem smislu lahko predhodnik tudi realizma, ki se razvija v novi socialistični družbi. Toda mislim, da mu delajo krivico tisti, ki mislijo njegovemu realizmu samo primešati nekaj revolucionarni romantizem in pod tem romantizmom razumejo zanos fantazije, ki je postala suženj ideje, ideje, ki ne raste več iz proučevanja stvarnih družbenih dejstev, ampak ideje, ki je v razvoju okostenela, se ne razvija več in ki pušča, da teče stvarnost mimo nje. Takšna ideja je v službi neke birokratske kaste, je pragmatična in nima več zveze s stvarnostjo. Zato mora dušiti sam realizem.

Osebe in dogodki v delih takšnega "socialističnega realizma" niso resnične, ampak tipiranje in papirnat. Pravi realizem pa išče predvsem dejstva, s strastjo proučuje vse velike in majhne pojave v življenju, tipične pa tudi netipične, in jih brez strahu umetniško oblikuje. To je tudi edina možna pot, po kateri se lahko razvija in bogati sama ideja, v tem je bistvo dia-

lektičnega materializma in tudi njegovega pogleda na umetnost. Balzac je upodobil v svojih romanah (kakor sam zatrjuje v uvodu v "Človeški komediji") kakih 2,000 do 3,000 oseb, toda še na smrtni postelji bi hotel napisati novo knjigo, če bi mu bil dovoljena. Njegovo delo, kakor si ga je zamislil, je ostalo nedokončano—pa bi tudi ne moglo biti nikoli končano, kajti človeška komedija doživlja nove drame vedno znova vsako leto, vsako desetletje in stoletje. Vsi veliki resnični realisti so v nekem smislu lasmi nadaljevalci njegovega dela. (Ponatis iz "Ljudske pravice")

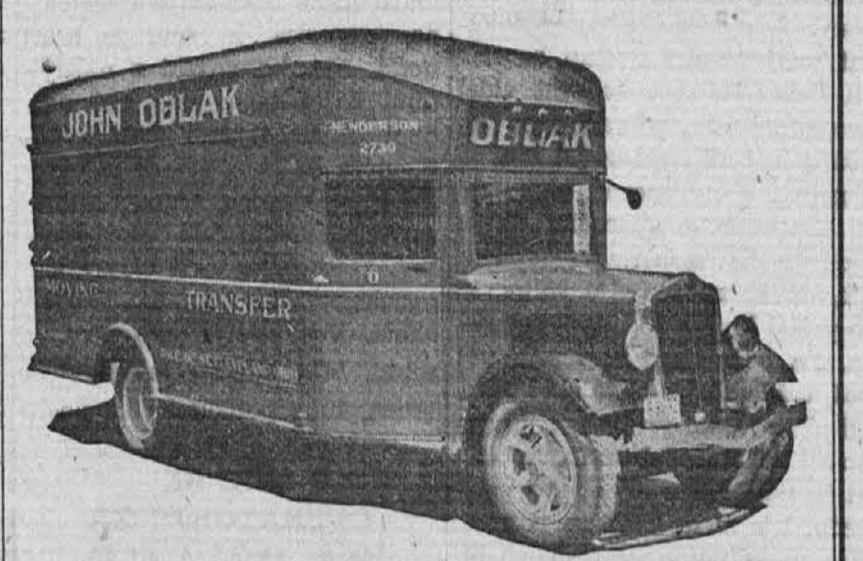
INVESTICIJE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA
V jugoslovanski čoni Svobodnega tržaškega ozemlja so doslej v letu dni investirali za obnovo in graditev novih objektov približno pol milijarde dinarjev. Gradijo zadržne domove, šolska in stanovanjska polopja, tovarne, vinske kleti in druge objekte. Zadržni dom v Smarju je že pod streho, kmalu pa bodo pod streho še domovi v Bujah, Xanzanelu, Dekanih, Marušičih in drugod.
Hkrati dobivajo vasi tudi električno razsvetljavo. Električarji so 36 vasi. V Kopru grade veliko ribarnico, tržnico in hotel, v Umagu in Škocjanu blizu Kopra pa vinske kleti za 350 vagonov vina. Precej investicij je določenih za obnovo in graditev šolskih poslopij. V Kopru grade italijansko in slovensko osnovno šolo, v Bujah hrvaško gimnazijo in v Vanzanelu osnovno šolo.

Pomemben zgodovinski dogodek
V Jugoslaviji se je prvič v zgodovini človeštva zgodilo, da so prevzeli delavci upravo podjetij, v katerih delajo. To je bil v resnici velik zgodovinski do-

godek. Datum tega pomembnega dneva bo vklesan v spominske plošče, vzdane v pročelje tovarn, delavnic in pred vhodi v rudnike pripovedoval še poznim rodovom o velikem dnevu, ko je delavstvo postalo gospodar svojih podjetij.

5 PONAREJEVALCEV DENARJA ARETIRANIH
TAMPA, Fla., 18. sept.—Policija je tu aretirala pet gemblerjev, ki so obtoženi, da so razpečevali ponarejene bankovce po \$10 in \$20 v šestih različnih državah.

ZAVAROVALNINO proti ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd. preskrbi **Janko N. Rogelj** 6208 SCHADE AVENUE Pokličite: **ENdicott 1-0718**

OBLAK MOVER Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca **John Oblaka** 1146 East 61st St. - Henderson 1-2730

PRIPOROČILO

za PRVOVRSTNO telefonsko postrežbo na dolgo diščanco

KLICITE po STEVILKI

Operatorji dolgodiščančne telefonske službe morejo danes dobiti direktno zvezo z mnogimi oddaljenimi mesti in vam s tem dati hitrejšo in točnejšo postrežbo. V svrhu, da se s to brzino in točnostjo okoristite, dajte operatorju telefonsko številko osebe izven mesta, ki jo želite poklicati. Na ta način je zveza dosežena dvakrat bolj hitro. Ako dobite številko od operatorja, zapišite si jo, in pri naslednjem klicu se poslužite številke.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Za boljše in hitrejšo postrežbo imejte osebni seznamek telefonskih števil

PICK YOURS!

We'll get it for you "wholesale"!

A home in the country?
DOWN PAYMENT . . . \$2,000
OUR PRICE \$1,500

A business of your own?
ESTIMATED CAPITAL . . . \$10,000
OUR PRICE . . . . . \$ 7,500

College for Bob?
ESTIMATED COST \$2,000
OUR PRICE \$1,500

Retiring to a small farm?
ESTIMATED COST \$15,000
OUR PRICE \$11,250

A trip to Europe?
ESTIMATED COST \$1,500
OUR PRICE \$1,125

You figure it out. A Bond that costs you \$18.75 today, pays you \$25 ten years from today. Stash away \$75 today and that Bond is worth a full \$100 in ten short years. And if you think they aren't short years, just look back for ten. How many of the long-range plans you made then have you accomplished today?
Only one thing stopped you then. One quick decision will get you started now. Make that decision today! Sign up now for the Automatic Payroll Savings Plan. You'll never miss it if you do, never have it if you don't. (If you're not on a payroll, make arrangements to save a Bond a month at your local bank.) Whatever you want . . . you can buy at a discount with U. S. Savings Bonds.

AUTOMATIC SAVING IS SURE SAVING— U. S. SAVINGS BONDS

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

ANTON INGOLIČ:

POSLEDNJE PISMO NOVELE

(Nadaljevanje)

16. maja. To, kar s tisoči drugih zavednih Slovencev in Slovenk. Odpe- ljali so me v ptujske zapore, me zasliševali o stvarih, ki sem jih, in še več o stvarih, ki jih nisem "zakrivil". Dvakrat, tri- krat so me še pretepli in me od- peljali na Borl. Tu je bilo laže, nisem bil sam. Spet mučno za- sliševanje, poniževanje in zmer- janje iz dneva v dan. Sčasoma sem se vsemu privadil, naši mu- čitelji pa so izgubili veselje z mano, ker sem jim jasno poka- zal svoj prezir. Poslali so nas na delo. Tu sem večkrat videl svoje domače, prinašali so mi hrano in tudi pogovarjal sem se z njimi. V neizmerno utemo mi je bilo očetovo sporočilo, da se ljudem že začenjajo odpirati oči, da že spoznavajo volka, ki je prišel k nam v podobi jagnje- ta. Za naše ljudi se nisem več bal, težila me je le še skrbr zate, ali si se lahko vrnila v Ljublja- no ali ne. Naročal sem znancem, ki še niso bili z nami, naj poi- vedo, kje si in kako se ti godi. Vsa moja povpraševanja so bi- la zama.

V začetku junija so odpeljali del internancev neznano kam. Odslej smo bili tudi ostali pri- pravljeno na odhod. V Nemčijo, na Poljsko, v Srbijo? Ni bilo tre- ba dolgo čakati. Nekega večera so spet pridrali črni, zapr-

PLANER HANDS

z 5-letno izkušnjo Nočni šift - nadurno delo - dodatna plača za nočno delo. Penzijski načrt. CYRIL BATH CO. 6984 Machinery Ave.

LIVARSKI

"TROUBLE SHOOTER" izurjen livarskega dela Avtomotive Castings Dobra plača THE ALLYNE RYAN FOUNDRY CO. E. 91st St. in Aetna Rd. VU 3-7700

AIRCRAFT MACHINISTS

RADIAL DRILL PRESS ENGINE LATHE MILLING MACHINE MACHINE REPAIRMEN PIPEFITTERS WELDERS Vsa mora sam vzpostaviti in operirati stroj. Visoka plača od ure. Uposeljevalni urad je odprt vsaki dan od 8.30 do 4.00 ure - ob sobotah od 8. do 12. polpodne. CLEVELAND PNEUMATIC TOOL CO. 3781 E. 77 St. od Broadway

PERUTNINA

17330 BROADWAY, MAPLE HEIGHTS V zalogi imamo vedno mlade piščance in vseh vrst perutnine. Se priporočamo za svatbe, bankete in razne druge priložnosti. Pridite in si izberite. ANDY HOČEVAR in SINOVCI TEL. v trgovini: Montrose 2369 - na domu: Montrose 1368 W

JOS. ŽELE IN SINOVCI

POGREBNI ZAVOD 6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 1-0583 Avtomobil in bolniški voz vedno in ob vsaki uri na razpolago. Mi smo vedno pripravljeno za najboljšo potrebo. COLLINWOODSKI URAD: 452 EAST 152nd STREET Tel.: IVanhoe 1-3118

posestniku iz ptujske okolice veliko košaro. Pet njegovih otrok se je šibilo pod culami in boleha žena se je opotekala z dvehletnim dekletcem v naročju. Pet cul in velika košara, to je bilo vse, kar so pustili skrbne- mu kmetu. Vzeli pa so mu de- set oralov orne zemlje, dva ora- la vinograda in deset oralov go- zda. Pustiti jim je moral lepo hi- šo, hleve z živino, štrambe z živili, klet s polnimi sodi vina. Zakaj? Ker je bil Slovenec in se je kot takšen zameril nem- škim in nemškutarskim ljudem v vasi in v Ptuju. Otroci so pre- strašeno gledali okoli sebe, ne razumevaajo, kaj se dogaja z njimi, ženi so tekle solze po raz- oranem obrazu. Podvinšek je stopal tik ob meni trdo in se ni oziral ne na levo ne na desno. Pred menoj je stopal profesor s svojo rodbino, v kovčegu in nahrbtniku je nosil svojo uče- nost in svoje imetje, dalje spre- daj so šli še drugi. Nihče ni spregovoril besede.

Ob hišah so se zbirali ljudje, večinoma žene in mladina. Gro- za je gledala iz njih oči. Mnogi so jokali.

Tedaj nam pomaha dekle: "Srečno in kmalu na svidenje!" "Na svidenje!" zaklicem. Pet, šest srednješolcev v na- ši vrsti začne peti:

Blizu E. 185 St.

Delikatna trgovina s pekarijo: 4 sobno stanovanje, garaža za 3 avto. Naprodaj je posvetilo in trgovina. Zidano poslopje. PAGE REALTY CO. KE 1-3618

Imam še par tonov

FINEGA BELEGA GROZDJA NAPRODAJ. Za podrobnosti se obrnite na JOHN MODIC R. F. D. 3, N. Ridge Rd. North Madison, O.

Splošno tovarniško delo

1. in 2. šift Plača od ure Bonus za 2. šift CONTAINER CORPORATION OF AMERICA 12401 Euclid Ave.

NAPRODAJ JE

Moncierf fornez na premog. V zelo dobrem stanju, kot nov. Kdor želi kupiti, naj pustil naslov v uradu tega lista.

NAPRODAJ JE

ELEKTRIČNA LEDENICA V ZELO DOBREM STANJU. SE PRODA POCENI. Vpraša se na 1050 E. 87 St., zadaj EX 1-5885

AKO ŽELITE

prodati vašo hišo, trgovino ali farmo, ali pa če želite kupiti posestvo, se obrnite na nas. Točna in poštena posluha.

Govorimo slovensko.

BEACHLAND REALTY 767 E. 185 St., IV 1-1012

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. - HE 1-3028

SOUND SYSTEM

INDOOR - OUTDOOR Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov

Tubes, Radios, Rec. Players Vse delo jamčeno

NAZNANILO!

Naznanjamo, da smo se preselili iz 16021 Waterloo Rd. na RT. 44, NEWBURY TOWNSHIP

Kadar potrebujete kaka popravila na strehi ali želebovih ali pa če želite novo streho, se obrnite na nas. Vršimo vsa dela spadajoča v kletarsko obrt.

FRANK KURE

R.D. 1, BOX 224, CHARDON, O. Newbury 823

Zakrajsek Funeral Home, Inc. 6016 ST. CLAIR AVENUE Tel: ENdicott 1-3113

Uncle Sam Says

There are tonics for each season of the year, but there is only one which offers a wonderful cure for headaches, worry, or insomnia. Take a good look at the label on the bottle. That is a U. S. Savings Bond, guaranteed to be safe and to pay you back \$4 for every \$3 you invest, after ten years. And the more of this beneficial medicine you take, the healthier will be your income - your future financial standing. So, invest regularly every pay day - summer, fall, winter and spring - in U. S. Savings Bonds. U. S. Treasury Department

"Oj, zdaj gremo, nazaj še pridemo!"

Rez ek glas najbližjega stra- žarja takoj zadušil njihovo petje. Na ulicah je bilo vse več in več ljudi. Nekaj nemških vojakov in časnikarjev nas je obletavalo in fotografiralo. Razganjalo mi je prsi.

V hipu dvignem roko in za- kličem gruči, ki se je stiskala na križišču: "Slovinci, ne vda- je te!"

Tedaj se je utrgalo iz vrste še nekaj podobnih vzklikov. Profesorjeva žena, znana pesni- ca, se je pognala k železniške- mu nasipu, izkopala pest zemlje in si jo potisnila v nedrje.

V dveh, treh sekundah so stražarji z divjimi kiki, udarci in strašilnimi strelji napravili spet mir in red. Molče kakor pogrebci smo se povzpeli na že- lezniški nasip in odšli proti dol- gemu vlaku, ki nas je prazen čakal daleč zunaj postaje.

Dva dni in dve noči mučne vožnje na jug; dvaindvajsetega junija pa je vlak obstal v majh- nem mestu v severozahodni Sr- biji. Sprejela nas je skupina mladih ljudi.

Prvo, kar so nam povedali, je bilo: "Davi je Nemčija na- padla Sovjetsko zvezo!"

Ob tej novici sem mahoma pozabil na težko pot in na trp- ljenje pri nas doma, vedel sem, da se je tega dne začela borba za osvoboditev naše domovine. Odslej je bilo vse, kar sem mislil, govoril in delal, prežeto s tem prepričanjem.

Mene, Podvinškove in še tri družine so poslali v gorsko vas blizu Užiške Požege. Tam smo kmetom pomagali pri delu. Ven- dar jaz nisem ostal dolgo v va- si, seznanil sem se z dvema srb- skima visokošolcema, ki sta mi prikazala položaj v zahodni Sr- biji, kjer je vse, kar je bilo za- vedno, odšlo v gozdove in zgra- bilo za orožje, da v pravem ča- su dvigne upor in prežene za- vojevalce.

Lahko si misliš, da sem ta- koj, ko sta me povabila, odšel z njima.

Dvajset nas je bilo v naši četi, nekaj visokošolcev, dva učitelja, en sodnik, drugo pa de- lavci in kmetje; sami Srbi, jaz edini Slovenec.

Ali ti naj podrobno opisujem borbe naše čete? Morda celo svoja lastna dejanja, zaradi ka- terih so me tovariši že takoj pr- ve dni vzljubili? Ne, tega ne morem, bi se ti morda zdelo, da se hvalim, saj še jaz komaj ver- jamem, da je naša četa zmogla tako junaška dela in da sem mnogokrat izid borbe odločil jaz s pogumom, ki ga prej ni- koli nisem pripisoval sebi. Toda kako se ne bi boril? Saj je šlo za zmago ideje, ki sem jo spo- znal že v poslednjih letih gim- nazije za edino pravilno in saj sem se boril za svobodo in za lepše življenje našega národa in naposled tudi za to, da čimprej vidim tebe.

Alenka, povem ti le, da je po-

stala naša četa splošno znana, imeli smo izredno visoko števi- lo ujetih in ubitih sovražnikov in največjo količino zaplenjene- ga orožja.

Po večtedenskih težkih bor- bah smo si v severozahodni Sr- biji izvojevali popolno svobo- do. Naše svobodno ozemlje je bilo sicer majhno, toda dobro organizirano in zavarovano. Na- ši, no, zdaj že lahko rečem, mo- ji četi, je bil poverjen v obram- bo najvarnejši prelaz na vzhodu našega osvobojenega ozem- lja.

Alenka, da bi videla, k a k o smo delali, kako se borili, kako živeli! Ljudstvo nas je razume- lo in nam stalo ob strani, tudi jaz sem od časa do časa odlozil puško in odšel v vas ter na zborovanjih razložil ljudstvu, kaj in kako hočemo. To so bili najlepši in najsilnejši trenutki mojega življenja.

Toda prekmalu so se začeli špirati temni oblaki nad našo samostojno državo. Nemci so privedli ogromne rezerve, četni- ki pod vodstvom Draže Mihaj- lovića so vodili vse bolj in bolj dvolično politiko, dokler nam v času splošnega napada niso pa- dili v hrbet. Nastala je strašna borba. Sprva smo imeli lepe uspehe. Naša četa je razbila glavni stan četniških oddelkov in zaplenila njihove načrte in druge važne listine s pečatom vred. Toda pred ogromno pre- močjo, posebno pa pred pre- močjo težkega orožja in zaradi izdajstva Draže Mihajlovića smo se začeli umikati proti Bos- ni. Moja četa je v dveh tednih izgubila polovico borcev.

V hribih nad Užiško Požego sem dobil kroglo v prsi. Rana je krvavela. Moči so me naglo zapuščale. Tovariši so napravili zasilna nosila. Nosili so me po slabi poti, zato smo se mogli le počasi umikati. Rotil sem jih, naj me puste in rešijo orožje in sebe, a niti čuti niso marali o tem. "S teboj se bomo borili do poslednjega," so ponavljali. So- vražnik na nam je bil za petami. Grozilo je, da bomo vsi zajeti. Tedaj sem jim kot poveljnik odločno zapovedal, da me pu- ste, ker ne morem več vzdržati na nosilih. Odesli so me v pr- vo kmečko hišo. Pred njo je le- žalo več mrtvih četnikov in tu- di nekaj naših. To je bil moj

Chicago, Ill.

HELP WANTED - Domestic

WOMAN

GENERAL HOUSEWORK - No cooking. Good Salary. Stay. KEystone 9-7927.

COMPETENT MAID - General housework. Steady. Assist with care of baby and 2 children. Own room. Pleasant home. - Bittersweet 8-3229.

BUSINESS OPPORTUNITY

TRAILER CAMP

26 TRAILER APARTMENTS - TAVERN New modern, located on 3 acres wooded land, 2 flowing springs, 30 miles to Loop. Income rental \$1,000 per month plus tavern profit. Many opportunities for in- creased income. Trailer camp and 26 apartments \$39,500. Tavern and store facilities \$19,500. See Gilbert Golden, 3433 Colfax, Gary, Ind. Phone GRiffith 1679-R

Milwaukee, Wis.

"THE BIGGEST Weiner Schnitzel IN TOWN EVENING DINNERS 5 to 8:30 SUNDAY DINNERS 12 to 3 NOON LUNCHEON We Cater to Parties Weddings and Banquets Chef J. Buchel SWISS CLUB 2435 W. Vliet St. DI 2-9917 Milwaukee, Wis. Kitchen closed Monday evening

poslednji jasen pogled. Kakor v megli sem videl le še to, kako so tovariši potegnili s postelje mrtvega četnika in položili me- na na njegovo mesto. V tistem trenutku sem izgubil zavest po- polnoma.

Ko sem znova odprl oči, sem zagledal nad seboj nemškega častnika in nekaj ljudi v belih plaščih. Trudoma sem spozna- val položaj: "Prišel sem torej sovražnikom živ v roke," sem se zgrozil. Vendar nisem hotel pokazati strahu; vedel sem: zdaj velja uporno molčati in ju- naško umreti.

Tedaj me je zdravnik prijel za roko. "Kako se počutite?" me je vprašal nemški.

Nisem odgovoril.

"Ali ne znate nemški?" me je vprašal visok častnik.

V odgovor sem zaprl oči.

Ko sem bil sam, sem se začel oprezno ogledovati okoli sebe. Na levi in desni so se vrstile po- stelje z ranjenci. Slišal sem srbski in nemški pogovor. Po daljšem uganibanju sem spoznal, da sem v vojni bolnišnici, kjer leže nemški in četniški bolniki. (Dalje prihodnjič)

Chicago, Ill.

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE COUPLE urgently need 4-5 room. Unfurnished. apartment. Any good location N or NW. Moderate rental. Columbus 1-2789

LIVING CONDITIONS UNBEAR- ABLE. Responsible couple, 9 yr. old son, faithful Cocker Spaniel, desperately need 5, 6 room un- furnished apartment. Good loca- tion North. Rental to \$50. - MOhawk 4-5060.

URGENT - Executive needs 4-5 rooms unfurnished; S. Shore, east of Stony Island to 71st. 2 adults. Meet terms, deont. BUTterfield 8-1200. Manager.

PLASTONE CO. - Urgently needs 5-6 rooms unfurnished apartment for key executive, wife and 11 year daughter; N., N. W., or close in suburbs. Finest references and reliability assured. BRUn- swick 8-0212, Ext. B.

RESPONSIBLE Couple - Mother- Baby desperately need 5 room unfurnished apartment. Good location North. Moderate rental. Rehfeldt. CORnelia 7-3257.

3 RESPONSIBLE ADULTS - 2 Em- ployed desperately need 4-6 room unfurnished apartment. Any good location Northwest. Moderate rental. CHESApeake 3-4530.

YOUNG EXECUTIVE - Wife and 2 small children need 4-5 room - 2 bedroom unfurnished apart- ment. Any good location NW. Berkshire 7-8044.

YOUNG COUPLE (Newly Weds to be) Urgently need 2-3 room fur- nisher or unfurnished apartment W or NW. Moderate rental. - INdependence 3-5522.

RESPONSIBLE Peoples gas em- ployee and wife. Newlyweds (College graduates). Urgently need 2-3 room unfurnished apart- ment N or W to \$50. EUclid 3-2500 Ext. 403 B.

RESPONSIBLE employed couple, 2 small children. Urgently need 5-6 room unfurnished apartment. Any good location N. Moderate rental. LINcoln 9-0431. No re- sponse call RAandolph 6-6125.

RESPONSIBLE mother. Employed daughter. Urgently need 3-4 room unfurnished apartment. Any good location N. Prefer Rogers Park vicinity. Must be 1st floor. Moderate rental. Rogers Park 4-0596.

2 RESPONSIBLE adults. Mother and 14 year old son desperately need 3 1/2 room unfurnished apartment. Moderate rental. IRving 8-7248.

3 ADULTS - No children, need 5-6 room decon. apartment or house, north or northwest. 20 years present address. Will pay for decorating. LINcoln 9-3876.

V "Enakopravnosti" dobite vedno sveže dnevne novice o dogodkih po svetu in doma!

FOR - CHICAGO and all sections of the Midwest OUR ADVERTISING REPRESENTATIVES are the Chicago Advertising Co. 139 N. CLARK ST. CHICAGO, ILL. STate 2-8699

Chicago, Ill.

HELP WANTED - MALE

Body & Fender Men

Also Mechanic with Ford - Lincoln - Mercury Experience. Good opportunity; steady work; vacation James Motor Sales Inc. 6221 N. Western Ave. AMbassador 2-8000

Switchboard Operators (4)

Hours: 9 a. m. to 5 p. m. 5 p. m. to 12 midnight 12 midnight to 8 a. m. These shifts are open Good future - Hospitalization Dependable help wanted Pleasant working conditions Call STate 2-1159 for Appointment

Openings

for BILLING CLERK MANIFEST CLERK 4 p. m. to midnight 5-day week Permanent Opportunity for advancement MERCHANTS MOTOR FREIGHT INC. 1000 W. 21st St. TAYlor 9-2251

Experienced Spindle and Drum Sanders Full Time Acanthus Wood Carving Co. 732 No. Morgan

PUNCH PRESS IN STROJNI OPERATORJI

Nudimo operatorjem sledeče ugodnosti: -Dobro plačo -Stalno delo -Ne sezonsko -Najmanj 48 ur na teden -Dve periodi počitka na dan -Načrt za hospitalizacijo -Skupinsko zavarovalnino -Plačane počitnice -Moderne naprave -Prijetno ožračje -Dobra, ugodna transportacija F. D. FARNAM CO. (Old Reliable Gasket House) 4940 W. Flournoy St. Chicago 44, Ill. med 9. zj. in 4. pop.

FEMALE HELP WANTED

LAHKO TOVARNIŠKO DELO (Razna dela)

Nudimo ženam in dekletom sledeče ugodnosti: -Dobro plačo -Stalno delo -Ne sezonsko -Najmanj 48 ur na teden -Dve periodi počitka na dan -Načrt za hospitalizacijo -Skupinsko zavarovalnino -Plačane počitnice -Moderne naprave -Prijetno ožračje -Dobra, ugodna transportacija F. D. FARNAM CO. (Old Reliable Gasket House) 4940 W. Flournoy St. Chicago 44, Ill. med 9. zj. in 4. pop.